

Datum 2011-04-12

Dnr 322-1298-2011

Avdelning

Förvaltningsavdelningen

Enhet Kulturvårdsstöd

Författare Magnus Källström

Ristat kalkstensfragment från Repslagaregatan vid S:t Lars kyrka i Linköping, Östergötland

Jag har den 4 april 2011 granskat ett ristat kalkstensfragment i Östergötlands länsmuseum, Linköping. Fragmentet påträffades den 26 oktober 2010 vid en arkeologisk undersökning i samband med schaktning för fjärrkyla i Repslagaregatan mellan Storgatan och Ågatan i Linköping. Den aktuella sträckan av Repslagaregatan ligger öster om och i direkt anslutning till kyrkogården vid S:t Lars kyrka. Vid undersökningen framkom 34 gravar, som preliminärt har daterats till tidig medeltid. Fragmentet bedöms som samtida med dessa begravningar (e-postmeddelande 5/4 2011 från arkeolog Emma Karlsson, Östergötlands länsmuseum).

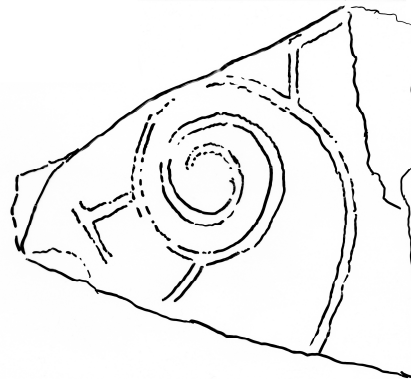
Fyndplatsen för det ristade fragmentet låg nära korsningen mellan Repslagaregatan och Storgatan. På samma plats påträffades flera fragment av kalksten, men dessa var så söndervittrade att de föll sönder. Några spår av ristning ska inte ha upptäckts, men på grund av stenarnas dåliga kondition kunde det inte uteslutas att de ursprungligen varit ristade. Det tillvaratagna fragmentet har fyndnummer C4550:57.

Det nyfunna kalkstensfragmentet från Repslagaregatan vid S:t Lars kyrka, Linköping. Foto Magnus Källström 2011.

Fragmentet har närmast triangulär form och mäter 20 × 19 cm. Tjockleken uppgår till 4 cm. Materialet utgörs av grå kalksten. Den ristade sidan är relativt jämn, medan baksidan är rå. Av ristningen återstår rester av ornamentik i form av en spirallavslutning. Inga runor finns på fragmentet.

Kalkering av ristningen på det nyfunna fragmentet. Skala 1:4.

Av allt att döma har fragmentet tillhört en tidigkristen gravkista. Från S:t Lars kyrka har delar av sådana påträffats vid flera tillfällen (se t.ex. Sven B. F. Jansson, Runstensfynd i kyrkmurar, i: Fornvännen 53 (1958), s. 252 ff. samt Sune Zachrisson, Sankt Lars i Linköping: en tusenårig historia (2007), s. 27 ff.). Spiralornamentet på det nyfunna fragmentet liknar de ornament som ofta förekommer i samband med kors på gavelhällar i denna typ av gravkistor. Från S:t Lars kyrka finns sedan tidigare ett par mycket snarlika exempel (se Rikard Hedvall & Hanna Menander, Inventering av tidigkristna gravmonument i Linköpings stift (2009), nr 129, 130, Zachrisson a.a., s. 31). Det är därför troligt att även det nyfunna fragmentet har tillhört en korsorerad gavelhäll.

Visby 2011-04-12

Magnus Källström
fil. dr, post-doc. inom runforskningsområdet

Kopia till:
Emma Karlsson, Östergötlands länsmuseum, Linköping.